

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Luciani de ami-

CITIA DIALOGVS, CVI NO-
MEN TOXARIS, D. ERAS-
MO ROTERODAMO
INTERPRETE.

P A R I S I I S

Apud Mauriciū de Porta in Clau-
so brunello sub diuo Claudio,

M. D. XL II.

211212 A 5
aus der Bibliothek der k. k. Hofbibliothek
in Wien
11 12 13

REVERENDO PATRI AC DOMI-
no D. Ricardo Episcopo Vuintoniensi,
Erasmus Roterodamus S. P. D.

EPRISCORVM vsq; secu^lis mos
hic in hæc nostra tempora deduc⁹
est, amplissime pater, vt Calendis Ia-
nuarijs principi ineuntis añi die mu-
nuscula quæpiam misitentur: quæ ne
scio quid lætioris ominis asferre creduntur: tum iis
ad quos abeunt: tū illis ad quos redeunt. Itaq; quū
ego dispicerē ecquid tandem muneris à nobis iret
ad tantum patronum, ad tam potentem amicū, ne
que quicquā in mea reperirem supellectille, præter
meras chartulas, profecto chartaceam strenā mit-
tere sum coactus: quanquā quid aliud, poti⁹ mit-
ti conueniebat ab homine studioso ad præsulem
omnibus quidem fortunę muneribus magnificen-
tissime cumulatū: sed qui virtutem virtutisque
comites, honestas literas infinitis calculis antepo-
nat: quique tanquam contemptū, penēque dixe-
rim inuitus fortunę dona admittat: contra animi
bonis quum sit opulentissimus, tamen semper ma-
gis ac magis cupiat ditescere? Porro nostrū hoc
munusculum, si nulla alia licet, saltem Terentiani
Parmenonis exemplo, hoc nomine commendabi-
mus: quod nō ex Aethiopia, verū ē Samosata vsq;
Commagenorum vrbe sit profectū. Est autē dialo-
gus Luciani, cui titulus Toxaris, siue de amicitia,
quem nos paucis hisce diebus latinū fecimus. Qui

quidem(vti spero) non omnino futurus est ingratustuæ excellentiæ,vel ob id quod amicitiam prædicat rem adeo sanctam,vt barbarissimis etiam nationibus olim fuerit veneranda:Nunc Christianis vsque adeo in desuetudinem abiit, vt non dicam vestigia, sed ne nomen quidem ipsum extet, quum nihil aliud sit Christianismus,quàm vera perfectaque amicitia,quã commori Christo, quàm viuere in Christo,quàm vnum corpus, vna anima esse cum Christo:hominum inter ipsos talis quædam communio,qualis est membrorum inter se corporis.Neque minus tamen iueundus, quàm frugifer futurus est, si quis modo decorum obseruet, quod in personis situm est.Nam Mnesippi Græci sermo quam totus Græcicæ quiddam sapit:comis, facetus, festiuus:cōtra Toxaridis Scythę oratio, quã tota Scythicū quiddam spirat,simplex,incondita,aspera,sædula,seria fortis.Quin etiam dictio-
nis discrimen, quasiq; diuersum filium à Luciano de industria affectatum, pro nostra virili referre curamus.Hanc igitur qualemcūque clientuli tui strenulam amplissime Præsul, fêlicibus auspiciis accipe:Et Erasmus sicuti iam pridem facis, amare, ornare, iuuare perge Vale Londini, Calendis Ianuariis. . . M. D. VI.

QUANDO VAM & hic, vt in cate-
 ris, candide lector, se verè Erasmus
 hoc est, facilem, florulentumq; præ-
 titit Erasmus: quasdam tamen non-
 nunquam inseruit voculas, aptas qui-
 dem illas, elegantēsq; sed quæ iuuentuti non ad-
 modum multę lectionis negotium facessant. Ex iis
 igitur ne te quidpiam remoraretur studiose puer
 quæ explicanda fuerunt, adpositis ad marginem
 adnotatiunculis, iisdemq; paucis (quando pluribus
 non erat opus) explicuimus. Stellulam aliquando
 inuenies, cui subiicitur vocula, è Græco expressa,
 Erasmiq; interim explicatiua. Hoc autē fecimus,
 non quòd Erasmi versioni quicquā detractū velle
 mus (absit enim) sed quòd curatum volumus, ne
 iucundissimo fructu, atq; adeò lectione tam elegā-
 tis dialogi, vel pueri caperentur. Vale, & isthuc p-
 more tuo candide interpretare.

A. III.

TOXARIS SIVE AMICITIA,
DIALOGVS LVCIANI
Des. Erasmo Roterodamo interprete.

INTERLOCVTORES, MNESIPPVS

Græcis, TOXARIS Scythæ.

Græcis, Mnesippus.

Græcis, Mnesippus.

Ab adm
ratione
exordi
tur.
Orestes
Pylades

V I D A I S. Toxaris? Sacrificatis
Orestæ ac Pyladi vos Scythæ, deos-
que esse illos creditis? TOXARIS.
Sacrificamus Mnesippe, sacrificam?
inquâ, haud tamen deos esse arbitra-
ri, sed viros bonos. MNES. An vero mos apud
vos, etiâ bonis viris posteaquâ vita defuncti sint, pe-
rinde vt diis sacra facere? TOXAR. Nô istuc mo-
do verû eisdem festis diebus ac celebribus con-
tinentibus honoramus. MNES. Quid captâtes aut
sperâtes ab illis? Neq; enim quo beneuolentiâ illo-
rum cõcilietis, ob id rem diuinam illis facitis, quû
iam sunt mortui. TOXAR. Nihil officiat fortassis, si
& eos qui mortui sunt, propitios haberemus, quâ
quam non ob id tantum hæc facimus, quin magis
existimam⁹ nos rem vehementer conducibilem &
his qui in vita sunt, esse facturos, si præstantium
vitorum memoriam celebremus, honorêmq; ha-
beamus iis, qui vita defuncti sũt. Siquidẽ hac ratio-
ne futurum arbitramur, vt multi apud nos illorum
similes euadere cupiant. MNES. Ista quidem recte
iudicatis, at Pyladẽ atq; Orestem quo nomine po-
tissimũ suspexistis, vt diis eos equaueritis, idq; adeo

quum hospites vobis essent: vel, quod grauius, ho-
 stes: Quippe posteaquā naufragio eieci ab iis, qui
 tum Scythiā incolebant, essent cōprehensi, abdu-
 ctique, vt Dianæ immolarentur: adorti carcerarios, Peregrinos
 neq; nō oppressis excubiis, & regē trucidarunt, & nos & hunc
 assumpta sacerdote, quin ipsa quoq; Diana sublata, sp. nau-
 nauigio sese proripuerūt, irrita publica Scytharū fragio e-
 lege. Quod si ob istiusmodi facta honorē habetis iecioscy-
 viris: facile assecuti fueritis, vt multos illorū simi- the imo-
 les reddatis: iāq; ipsi ab hoc die vsq; ad prisca illa labant:
 respicite: nū vobis expedierit multos in Scythiam
 Orestes ac Pylades appellere. Nā mihi quidem isto
 pacto mox futurū videtur, vt religionis ac deorū
 expertes reddamini dijs q reliq sunt, ad eundē modū
 ē regione vestra in exilium ablegatis: postea, opi-
 nor, deorum omnium vice, viros, q illos eicū ve-
 nerāt, diuinitate donabitis, & q sacrilegi i vos fue- contra
 runt ijs tāq dijs sacrificabitis. Quod si nequaq ho-
 rum gratia Orestē ac Pyladē colitis, sed aliud quip-
 piā Toxaris in vos beneficij contulerunt, qua gra-
 tia quum olī non esse deos iudicaueritis: nunc ē re-
 gione, sacra illis faciētes, deos esse decreuistis? Et
 qui tum parum aberant vt victimæ fierent: ijs nūc
 victimas offertis: Enimvero ridicula videātur ista,
 & cum his quæ quondā statueratis pugnantia. To-
 xa. Et ista quidē Mnesippe præclara sunt virorum
 illorum facinora, quæ cōmemorasti: videlicet duo
 cū essent, tam ingētem ausum audere, vt tam pro- Iason cū
 cul à sua patria profecti, mare transmitterent: reliquis
 Græcis ad id vsq; temporis intactum, nisi solis ijs, argonau-
 qui Argo in Colchidem traiecerunt exercitum: tis.

DERAS. INTERPRETE.

Mareaxe-
nū id est
in hospi-
tale.

nihil expaue facti neq; fabulas, quæ de illo feruntur
neq; appellationē veriti, quod in hospitū vocare-
tur videlicet, opinor, quod feræ vndiq; gentes ac-
colerēt. Deinde quū iā capti essent, vīq; adeo stre-
nue sese gesserint, neq; sat habuerint, si tantū inco-
lumes euaderēt, nisi à rege acceptā cōtumeliā vl-
ti, & Diana sublata abnauigassent. Quid an non
admiranda hæc, & quæ diuino quodā honore di-
gna indicēt, quicquid est hominū, qui virtutē suspi-
ciūt: Quāquā nō ista spectātes i Oreste ac Pylade,
pro heroibus illos habemus. M N E S. Atqui iā di-
ces: quidnā præter ista, suspiciēdū patrarint, eq; di-
uinū Nā quantū ad nauigationē & peregrinatio-
nē attinet, nō paucos profecto diuiniore istis ostē-
dero negociatores, atq; inter hos præcipuos Phœ-
cia nego- nices, qui nō in pontū neq; ad Mæotidē vsque ant
ciatio in Bosphorū tantū enauigāt, verū quaqua versus, Græ-
prouer- cū ac Barbarū mare permetiūtur. Hi siquidē oēm
bium orā, & oē littus (vt ita dixerim) perscrutati in ānos
abiit singulos, extremo demū autūno i suā patriā reuer-
tūtur: quos scilicet ad eādē rationē pro diis habe-
to, idq; etiā si cōplures illorū caupones ac falsamē-
tarios esse reperiēs. T O X A. Audi nūc ō vir admi-
rāde, considerāq; quāto nos, qui barbari vocamur
rectius vobis de bonis viris sentiamus. Si quidē in
Agro atq; Mycenis ne sepulchrū quidē vllum insi-
gne videre est Orestis ac Pyladis, apud nos vero
& tēplū ostēditur, al obus illis cōmuniter sacrum
(ita vt par erat amicis) & hostiæ offeruntur, reli-
quosq; oīs honos. Porro q; hospites erāt, non Schy-
thæ, id vero nihil obstat. quo minus boni viri iudi

cetur, neq; enim perpēdimus cuiates sint viri hone-
sti ac probi, neq; inuidemus, si cū amici nō fuerint
res egregias gesserunt. Quin magis admirantes ea
quæ patrarunt, ab ipsis factis domesticos ac nostra
tes illos ducimus. Quod aut potissimū stupētes in
illis viris efferimus, illud est, q; nobis visi sunt ami-
ci inter sese longe optimi extitisse, atque aliis exē-
plo fuisse, quasiq; legē statuisse, quōadmodū opor-
tet amicos oēm iter se cōmunicare fortunā, Simul
q; promeruisse, ut a Scythis, qui amicitia laude pri-
mas tenerēt, colerētur. Itaq; quæcunq; alter cū al-
tero, vel alter pro altero tulit, ea maiores nostri de-
scripta in colūna ærea reposuerunt in tēplo Ore-
stis, ac leges statuerunt, ut ea colūna prima esset in-
stitutio disciplinaq; liberis suis, si meminisset, quæ
in illa essent adscripta. Ita penē patris quisque sui
nomē citi⁹ obliuisceretur, quā res gestas Orestis ac
Pyladis ignoraret. Quin & in porticu tēpli eadē
quæcūq; in colūna notātur, priscorū picturis adū-
brata visuntur. Nēpe Orestes vnā cū amico nauī- Katar-
gās, deinde fracta inter abruptas cautes ipsorū na- chetē.
ue cōprehensus, & ad victimā adornatus, iāq; Iphi initiat sa-
genia initiat eos. Ex aduerso vero in altero parie- crificat
te idē iā vinculis exutus depictus est, ac Thoantem Thoas ty
occidens, multosq; ex Scythis alios. Postremo sol- rannus.
uētes, abducta Iphigenia ac dea. Porro Scythæ fru Iphige-
stra scaphā adoriuntur iā nantē, hærentes guber nia Dia-
naculis, ac conscēdere conātes, Deinde re frustra nē sacer-
tentata, alii quidē ex eis saucii, alii vero eius rei me dos, ac
tu cōpulsī, natu semet ī solū recipiunt, vbi vel ma- Orestis
xime liceat perspicere, quātā alter in alterū bene soror.

D. ERAS. INTERPRETE.

uolentiā prestiterit in cōflictu cū Scythis. Fecit enim pīctor utrūq; de hostibus in semet ruētib⁹ securū, propellētē aut eos qui in alterū ferūtur, ac prē illo iaculis occurrere conantē, pro nihiloq; ducētē, si intereat ipse, mō seruet amicū, vel suo ipsi⁹ corpe praueniēs, excipiēsq; ictus in illū intētos. Iā vero tātā illorū beneuolētiā, atq; i rebus tristibus cōmunionē, fidē, hūanitatē, veritatē, deniq; cōstantiā alterius in alterū amoris, hec haud quaquā hūana putauimus esse, verū animi cuiusdā prestātioris quā pro more vulgariū istorū mortaliū, qui donec secūdis vētis nauigatur, amici indignātur, nisi ex æquo participes fiāt rerū lētarū, qd si vel paululū

Quanti
fiat ami-
citia apd
Scytas

eis vēti reflare cōperint, aufugiūt, solos in periculo deserētes. Enimuero vt & illud noueris, nihil amicitia meliūs arbitrātur Scythā, neq; est in quo Scythia magis gloriatur, quā in adiutādis amicis cōmunicādisq; rebus acerbis, quēadmodum neq; probrū apud nos maius vllū, quā amicitia desertorem videri. Has ob res Oresten ac Pyladen veneramus, quod prestātes extiterint in Scytharum virtutibus, atq; in amicitia precellentes, id quod nos oīum maxime admiramur Appellationē quoq; ex his illorū

Orestes
& Pyla
des amici
tię presi-
des ac ve
lut cory
cæi.

factis imposuimus, vt Coraci vocētur, quod quidē nostra in lingua perinde sonat, ac si quis dicat: dii amiciā præsides. M. Hui Toxaris, profecto nō artię presicū mō valuerunt Scythā, bellicisq; in reb⁹ cæteris antecelluerūt, verū vidētur & ad orādum psuadēlut cory dūq; oīum aptissimi, vnde mihi quū dudum sec⁹ videretur, nūc eidē merito fecisse videmini, q sic ore stē, ac Pyladē in decōrū numerū retuleritis. Verū il

Iud me fugerat vir opt. & pictor quoq; bon⁹ effes.
 Admodū enim euidenter ostēdisti nobis, quā sunt
 ī Orestis tēplo picturas, pugnāq; virorū, alteriq; p
 altero suscepta vulnera. Tametsi nō putarā amici amicitia
 tiā vsq; adeo cultā fuisse quōdā apud Scythas, ma- a Scythis
 gis aut q; barbari esset, atq; agrestes, similitudine qui- alioquin
 dē ira, rabiēq; ppetuō cōmitti, amicitia vero, ne in barbaris
 familiaris. quidē exercere solitos, idq; cōiciēs quū culta.
 ex aliis quā de illis audim⁹, tū ex hoc quod proge-
 nitores suos vita defūctos deuorāt. T. An nos Græ-
 cis quū alijs ī reb⁹ tū in his quā ad parētū attinent
 cultū, sāctiores, magisq; pijsimis ī præsētiarū haud
 quaquā cōtēderim. Quod aut nōstrates amici lōge
 fideliores sint amicis Græcis, quōdq; amicitia ra-
 tio maior apud nos, quā apud vos haud difficile fue-
 rit docere. Ac per deos Græcorū, ne tibi molestum
 sit audire, si quā perspexi, dixerō, multū iā tēporis
 apud vos versatus, vos enim mihi videmini præcla Græci
 rius ceteris de amicitia verba posse facere. vim ve præclare
 ro factaq; illius, adeo nō solū pro sermonum di- de amici
 gnitate nō exercere, vt sat vobis sit prædicare, eam tia verba
 & quātū sit bonum, ostēdere, At vbi vsu venit, defi- faciūt eā
 ciētes ā sermonibus, nescio quō, ē medio negotio autem re
 aufugitis. Ceterum quū Tragædi ī scēnā pgressi, præstare
 istiusmōi amicitias vobis repræsētāt, pleriq; lauda nō noue
 tis atq; applauditis, ac pro se mutuo periclitātibus runt.
 illis illachrymatis, ipsi vero nihil dignū laude pro Magnifi
 amicis præstare audetis. Quin si qñ forte accidat, cētia ver
 vt egeat amic⁹, ibi protinus nō sec⁹ atq; insomnia, borū nō
 procul auo lātes enātescūt vobis multā illā tragœ estimāda
 dia, vōsq; similes reliquunt in anibus istis, ac mutis amicitie

DE ERAS. INTERPRETE.

personis, quæ diducto ricu, atq; immane hiâtes, ne minimū quidē loquuntur. At nos ediuerso, quo sumus i dicēdo de amicitia posteriores, hoc i præstāda ea præcedimus. Quare si videtur, ita in præsentiarū agamus, priscos illos amicos valere sinamus, si quos vel nos, vel vos ex his, qui olim fuere, recensere valemus, quando ista quidē parte vos nimirū superaueritis, complūrib⁹ ac grauib⁹ adductis testibus, nempe Poetis, qui Achillis & Patrocli amicitia, tū Thesei Peritoiq; neq; non aliorū necessitudinē, pulcherrimis versibus carminib⁹q; cōtexuerunt. Quin paucos quosdā in mediū adferam⁹ ex his, q; nostra ipsorū memoria fuerit atq; eorū res gestas exponam⁹: Ego quidem Scythicas, tu vero Græcanicas. Et in his vter superit, melioraq; produxerit amicorū exēpla, is & victor esto, ac suā ipsius victoriā promulgato, tāquā qui pulcherrimū honestissimūq; certamē decertarit, adeo vt ego quidē nō paulo malim mihi i singulari victo certamine dextrā āputari (nā ea est apud Scythas victo pœna) quā i amicitia quopiā inferior iudicari, præsertim Græco, ipse Scythas quum sim. MNES. Quāquā est haud mediocris negotii, cū viro, ita vt tu es, bellatore, singulari certamine cōgredi, tu ad modum iustruō missilib⁹ ac penetralib⁹ narratio nibus, haud tamē vsq; adeo ignauiter, tā cito vniuersā deserēs Græciā, tibi cessero. Etenim vehementer absurdum fuerit, quū duo illi rātū, vicerint Scytharū, quantū fuisse declarāt tū fabulæ, tū vetustæ vestræ picturæ, quas paulo ante scitē admodū representabas, Græcos oēs, tot nationes, tot ciuita-

Ironia.
Etenim
Poetis de
trahitur
fides, q
noi suo
respōde-
ant, hoc
est fin-
gant.

Victorū
apud Scy-
thas pœ-
na.

res nullo defēdēte vinci abs te. Nā istuc si fiat, non
 dexterā, quēadmodum apud vos solet, sed linguam
 execari conueniat. Sed utrū spectare nos oportet,
 numerū ne eorum, quæ amicē quis gesserit, an ma-
 gis quo plures alteruter amicos referre poterit,
 hoc victoria dignior videbitur? T O X A. Nequa-
 quā, imo nō multitudine vis horū spectetur, verū si
 quæ tu narrabis facta, his, quæ narrabo, videantur
 pręstātiora, magisq; penetrātia, tū nimirū etiam si
 nūero paria sint opportuniōra, magisq; letalia mi-
 hi facient vulnera: Ac penē memet ad idēus accom-
 modabo. M N E S. Probe loqueris. Statuamus igi-
 tur quot erūt satis. T O X A. Mihi quidem satis fo-
 re videtur, si utrūq; quinq; narret exēpla. M N E S.
 Itidē mihi videtur, ac prior dicito, verū adiuratus,
 nimirū nō nisi vera dicturū. alioq; fingere eiusmodi
 nō admodū fuerit difficile, palām aut refelli nō
 queāt. Porro si iuraris, nefas sit nō habere fidē, T O
 X A. Iurabimus, siquid etiā iureiurādo opus esse cē-
 ses. M N E S. At quis tibi ē diis nostratibus, nū satif
 faciat Iupiter Philius? T O X A. Et maxime. Ego Iupiter
 quoq; tibi nostratē iurabo, meapte i lingua. M N E S. Philius? a-
 Testis igitur esto Iupiter Philius, quæcūque dictu-
 rus sum apud te, ea nimirum vel quæ viderim ipse, ^{amicitiæ}
 vel quæ ab aliis, quoad fieri potuit, diligentissime ^{præses.}
 perceperim, narraturū, nihil ex meipso cōminiscē-
 tē, alleuantēque. Ac primo quidē loco, Agathoclis ^{Agathoc-}
 Dinięq; amicitiam referā, quæ apud Iones est cele-
 bratissima. Nā Agathocles hic qui Samius fuit, nō ^{cles &}
 ita pridē vixit, vir in amicitia quidē præcipuus, ita ^{Dinias.}
 ut re declarauit, ceterū reliquis in rebus vulgo Sa-

miorū nihilo præstantior, neq; genere, neq; cæteris itē opibus. Huic cū Dinia Ephesio, Lyfiōis filio amicitia à puero itēcesserat. Porro Dinias supra modū ditatus ē, & quēadmodū solent ij, qui nuper opes naſti sūt, cōplures & alios secū habebat, satis quidē idoneos illos, & ad cōpotādū, & ad voluptariā cōsuetudinē, ab amicitia vero lōge alienissimos. Atq; interi habebatur Agathocles, cōiuebātq; & cōpotabat illis nō admodū approbās eā viuēdi rationē. Dinias autē nihilo hūc potiorē habebat q̄ cæteros adultores. Tādē etiā offēdere cœpit, crebri⁹ obinrgās, molestusq; videbatur, quippe qui ad moneret eū maiorū, præciperētq; vt seruaret, quæ multo labore parta, pater illi reliquisset, adeo vt ob hæc ne ad comestationes quidē illū deiceps adhiberet, sed solus cū illis comessaretur, celare cupiēs Agathoclē. Demū ab assentatoribus illis misero persuasū ē, quod ad amaretur à Chariclæa Demonactis vxore, viri illustis, atque inter Ephesios in honoribus ciuilibus primarij. Iā & literulæ à muliere ad illū vētitabāt, & ferta semimarcida & mala quædā admorsa: deniq; qcquid ad hæc lenē machinātur in adolescētes, quo paulatim illis amorē

Prima in artibus quibusdā inferāt primūq; hac incēdāt opione, q̄ sese credāt amari. Nam plurimū illicit & bes existi hoc, præsertim eos, qui sibi formosi vidētur, donec mare se imprudētes in casses inciderint. Erat autē Chariclæa si displa vrbana quidē & elegās muliercula, at supra modū cet) à me meretricia, sēpēr q; illis, quicūq; forte adiisset, etiā retricib⁹ si quis admodum leuiter cōcupiuiſſet quin si vel a amari. spexiſſes duntaxat, protinus adnuebat, nec vllō pa

&to metuendū erat, ne quādo recusaret Chariclæa
 admirabilis autē alioq̃ artifex, quauisq̃ meretrice
 doctior allicere amatorē, & ābiguus quū adhuc es
 set, totū subigere: at quum iā teneretur, incitare, ac Obserua
meretri-
cias tech
nas.
 magis magisq̃ accēdere, nunc ira, nūc blādimētis:
 ac mox fastidio: deinde iniecta suspiciōe, quasi ad
 aliū sese deflexura esset: postremo omni ex parte
 egregie docta erat mulier, & absoluta, artibusq̃ o-
 mnigenis in amātes instructa. Hāc igitur tū Diniæ
 adulatores accersuerant in adolescētulū, multaq̃
 adsimulabāt, quo eū in amorē Chariclææ impelle-
 rēt. illa porrō quæ cōplureis iā adolescētes iugula-
 rat, & innumerabiles amores fuerat mētita, domōs
 q̃ opulentas euerterat, variū quoddā, atq̃ in expu-
 gnabile malū, vbi nata manibus ē simplicē, & hu-
 iusmodi artiū īperitū adolescētulū, haud quaquā
 amittebat ex vnguibus, vndiq̃ oppugnans, tētāsq̃.
 Vbi iā oīm esset cōpos, rū ipsa dū captat, capt⁹ pe-
 rit, tū infelici Diniæ innumerabiliū malorū exti-
 tit cā. Nā primū quidē statim literulas illas ad illū
 dat: ac subide misitat ancillulā, quæ renunciaret vt
 flieret, vt vigilaret, postremo vt misera præ amore
 suffocatura eēt sese. Donec iā beat⁹ ille persuasus
 sibi formosus esse videretur, atq̃ Ephesiorū vxoribus
 præter ceteros adamabilis. Ac tandē in con-
 gressum adductus est multis præcibus exoratus. Et
 ex eo quidē tpe facilis iā erat cōiectura, fore vt ca-
 peretur ā muliere formosa: ad voluptatē congregi
 docta: & i loco flere, & iter loquēdū miserabiliter
 suspirare: & iā abeūtē āplecti, & adeūti obuiā oc-
 currere: & formā colere: sic vt placitura eēt: iterdū
 vel voce, vel cithara canere, quibus in Diniā vfa

eit. At ubi sensisset excruciiari, iāq; amore illaqueatū,
 ac subiugū esse factum: aliud ad hęc excogitat,
 quō miserum subuertat: gravidam se ex eo simu-
 lar(nā hoc quoque efficax ad magis ac magis inflā
 mādū stultū amentē). Neque postea cōmeabat ad
 illū, affirmans à viro observari sese qui iā amorē
 persensisset. Hic vero rem iam nō vltra ferre po-
 tiserat: neq; durare quibat, quū illā non aspiceret:
 sed lachrymabatur, adulatorēsque ad sese accerse-
 bat, ac Charicleæ nomē inelamabat: imaginēque
 illius amplexus(candido enī lapide fecerat) eiula-
 bat. Demū in solū abiiciens sese iactabatur: planē-
 que res extremę demētię speciē obtinebat. Siquidē
 munera reddita sunt mulieri non pro malorū aut
 corollarū pręcio: sed solidæ domus, agri, famulæ,
 vestes florulentæ, auri quātum optaret. Quid mul-
 ta? Breui Lysionis domus antea inter Iones nobilif-
 sima, exausta est, atq; exinanita. Deinde ubi iā exuc-
 cus esset: eo relicto, aliū quempiā adolescentulum
 Cretēsem, bene nūmatum venata est, atq; ad illum
 descivit. Iā videlicet illū adamabat: atq; is quidem
 credebat, Itaq; dinias neglect⁹ non à Chariclea mō
 verū etiam ab assentatoribus(nā isti quoq; ad Cre-
 tēsem amatōrē iam descivērāt) abijt ad Agatoclē,
 iam pridē non insciū, quā illi res miserē haberent.
 Ac pudesceus quidē initio, tamen exposuit omnia
 amorē, egestatē, arrogantiam mulieris, rivalē Cre-
 tēsem, in sūma, nō victurū sese, nisi cū Chariclea
 consuetudinem haberet. Ille vero intempestivū es-
 se ratus id tēporis exprobrare Dinie, quā propter
 ex amicis vnū sese non admisisset, sed tum quidem
 assentatores suos sibi ante posuisset, dinēdita, quā

Corollæ
 è florib⁹

vnā habebat in Samo, domo paterna, præcium illi
attuli talēta tria, Quæ simulatq; recepisset Dinias
hand clām erat chariclæ: rursus subito formosus
fact⁹: rurs⁹ ācilla & literulæ, & expostulatio, quod
iā diu sese nō adisset: cōcurrerunt item adulatores
applaudentes, vt viderunt Dinia adhuc esse quod
daret. Cū autē pollicitus esset sese venturū ad illā
venissetq; primo ferē somno, essetq; intus Demo-
nax Chariclæ maritus, siue quod alioqui persen-
serat, siue de composito, proditiōēq; vxoris (nam
vtrūq; fertur) exiliēs velut ex insidijs & atriū iubet
occludere, & Diniā comprehēdi, ignem ac flagra
minitans: neq; nō gladiū tanquā in mœchum edu
cens. Ille porrō reputans quibus in malis esset: ve-
ctē quopiā de proximo, vt iacebat, arrepto, tum ip
sum occidit Demonaetē, in tēpus adigēs: tū Chari
clæam: atq; hanc quidē non ictu vno, verumetiam
& vectē sapius, & postea Demonaetis gladio feri-
ens. At famuli interea multi stabāt, rei nouitate at
toniti. Deinde cōprehendere conati, quum in hos
quoq; ferro insiliret, ipsi quidē aufugerūt. Dinias
autē clām sese subduxit, tanto patrato facinore, Et
ad aurorā vsq; apud Agathoclem diuersabatur: pa
ritēq; & quę facta essent reputabant, & quid in po
sterum esset euenturum, considerabant. Vt autem
diluxit, milites aderāt, (iam enim res erat diuulga-
ta) comprehensumq; Diniā, nec hunc iam infici
antem homicidium adducunt ad præfectum, qui
per id tempus Asiam moderabatur, Hic eū ad Per
sarum regem remittit. Nec ita multo post relega-
tus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vnā

dānatus a rege, vt i ea, quoad viueret exularet. Agathocles autē cū reliquis in rebus nunquā abfuerat tū pariter soluit in Italiam, & amicorū vna ē in iudicium cōitatus, neq; vſquā defuit officio. Porro vbi iā in exiliū profectus est Dinias, ne tū quidē deſertus eſt ab amico. Quin potius ipſe ſuapte ſpōte dānatus verſabatur in Giaro, ſimulq; cū illo exulē agebat. At quū iam rerum neceſſariarum omniū

Inter vri inopia laborarent, locās ſeiſum purpurarijs, vnā natores cum alijs vrinabat, quòdq; hinc partū eſt referens ſunt pur Diniam alebat. Quin & egrotanti diutiſſime infer purarii, uluit, & vbi vita deſunctus eſt noluit vnquā in pa- quos grā triam reuerti, verū inibi perſeuerauit in inſula, pu ci por- dori ſibi fore ratus, ſi vel mortuum amicum deſer phyreis uiſſet. Hoc tibi Græci factū amici retulerim, quod appellāt. quidē non ita pridē accidit, haud enim ſcio an an Sunt ve- ni quique præterierint, quod Agathocles in Giaro ro vrina mortem obiit. T O X A. At vtinam iniuratus iſta tores, qui Mneſippe dixiſſes, videlicet quo mihi fas eſſet, eis à grecis non habere fidem, Adeo Scythicum quendā am- yphidroi cū Agathoclē iſtū deſcripſiſti, quin vereor ne quē colonitæ & alium iſti ſimilem narres. M N E S. Audi iam & dicun- alium Toxari, Euthydicum Chalcidenſem. Retur- tur, à no lit autem mihi de hoc Simylus nauclerus. Mega- bis nata- renſis, adiurans profecto ſe teſte rem factam eſſe. tores ſub Aiebat enī nauigauiffe ſeſe ex Italia Athenas, cir- aquatiles citer Pleiadū occaſum, collecticios quosdā hoīes dici poſ- vehētē, in his fuiſſe Euthydicum, vnāq; cū hoc Da ſunt. Vri monē Chalcidenſem eiſdem amicū. At natu qui nari aut dē eos equales fuiſſe, verū Euthydicū valētē, robu eſt in ſtūq; Damonē cōtra ſuppallidū atq; valetudinariū

quasi qui nuper (vt apparebat) ex diuturno morbo reualuisset itaque ad Sicilia vsque feliciter aiebat Simylus nauigasse ipsos, Cæterum vbi transmissio freto, in ipso iam Ionio mari nauigarent, tempestatem maximam eis incubuisse. Quid autem attinet multa referre: immaneis quasdam procellas ac sinuosas, tum grandines, & si quæ alia tempestatis mala? Vt verò iam haud procul abesset A Z acyntho nuda nauigantes antena: præterea & funes quosdam trahentes, quo nimirum vim, impetumque fructus exciperent: circiter noctis mediū. Damonem, qui in tanta iactatione nausicaret, vomuisse in mare propendentem. Deinde vt cōiicio, nauē vehementius in eam partem, inquam ille propendebat, inclinata, simulq; propellente fluctu excidisse eum prono capite in pelagus: neq; nudum tamē videlicet vt misero vel natare commodeliceret. Mox itaq; succlamasse quū præfocaretur vixq; sese ab undis sustolleret, Porro Euthidicū simulatq; audisset (nā forte fortuna nud⁹ in strato tū erat) abiecisse semet in mare: atreptōq; Damone, qui iā deficiebat (diutius enim ista videri poterāt, luna scilicet relucente) vna iuxta illū nasse, ac subleuasse. At voluisse quidē illis opitulari sese miseratos virorū calamitatē, verū necesse quod vëto præualido raperentur, Illud tamen fecisse, subera cōplura ad illos proiecisse, tū ex tātis aliquot vt ab his suspensi narent, si quē forte ex eis nanciscerētur postremo scāloria quoq; tabulata, quæ quidē erāt neutiquā exigua, Cogita iam per deos, quod aliud graui⁹ bñuolētiæ documētū quisquā ædere queat

caput de
volui
mergiq;
quid faciū
t purpurarij
purpuras
cōquirentes
in mari. Bud.
velis spo
liata

Euthydicus & Damon.

in hominem amicū, qui noctu decidisset in mare. vsque adeo sapiens, quā communicata morte! Iamque adeo mihi ante oculos pone imminētes procellas, fragorē aquarū sese adglomerātis, spūmā vndique effervescentem, noctem, ac desperationē. Ad hanc illū iam prafocari incipientem, vixque vndis extantem, manūsque iporrigentē amico: hunc autē incōtanter insilientē, simulque nantem, prorsusque sollicitum, ne se prior Damon interiret. Sic enim profecto cognosces, quod haud ingenerosū hunc quoque amicum, videlicet Euthydicum, retulerim. T O. Vtrum perierunt viri Mnesippe, an salus quāpiam ex insperato illis contigit? A deo ego illis non mediocriter timui. M. Bono animo es Toxaris, servati sunt, quin hodieque Atheni sagunt, ambo philosophiā dantes operam. Nam Simylus ea demū narrare poterat, quā noctu videre licuit, hunc delapsū, illum desilientē, simulque nantes, quatenus per noctem dabatur aspicere. Porro quę post hanc acciderint, Euthydicus ipsa narrat, Primū quidē, subera quādam forte naftos, suspendisse de his sese, atque ita hārētes fluitasse, sanē quam incōmodē. Deinde ubi tabulata cōspexisset, iā sub aurorā annasse, cōscensisque illis commode, deinde nantes appulisse Zacynthū. Post hos autē, qui neutiquā mali sunt, ut ego quidē autumo, accipe iā tertium nihilo istis inferiorē. Eudamidas Corinthi² Arētao Corinthio das, arete & Charixeno Sicyonio amiciā utebatur, & ijs qui us, & charixenus. de opulētis, quū ipse pauperrimus esset. Hic vitari decedens, testamentū reliquit, alijs quidē fortasse deridiculū, tibi vero, haud scio, an tale sit appa-

riturū, viro probo, & apud quē amicitia in precio sit, quicq; vel cum praeipuis in ea certare queas. Sic enim in eo scriptum erat: Lego aretco quidem matrem meam alendam, atq; in senectā fouendam, Charixeno vero filiā meā elocandā cum dote, quā ta ab illo maxima dari poterit. Erat autē illi mater anus, & c. filiola iam matura nuptiis. Siquid autem interim acciderit alterutri huius quoq; partē (inquit) alter habeto. Huiusmodi lecto testamento, ij qui tenuitatē quidē Eudamidæ nouerāt: at amicitia, quæ illi cū his viris intercesserat, ignorabāt, rē pro ludo iocōq; ducebāt. Nemo certe aderat, qui non cū risu discederet, quod eiusmodi hereditatē Aretæus & Charixenus essent accepturi, felices videlicet, atq; ita aiebant. Siquidē persoluēt Eudamidæ, superstites etiā ipsi hereditatē tradēt mortuo. At heredes, quibus ista erāt legata, vt audierūt, venerunt illico, agnoscentes ratāq; facientes ea, quæ erant testamento mādāta. Itaq; Charixen⁹ quinq; duosq; dies supstes, diē obiit. Aretæ⁹ aut optim⁹ successor fact⁹, tū illius, tū suo ipsius suscepto onere, & matrē alit Eudamidæ, & filiā nō ita pridē elocauit, ea quinq; talentis quæ possidebat, duobus in propriæ filiæ dotē duobus in amici filiā erogatis. Ac nuptias ambarū eodē die fieri voluit. Quid tibi Toxaris, Aretæus iste videtur, nūnā breue amicitia argumētū exhibuisse, addita huiusmodi hereditate, neq; deserto amici sui testamento, an hūc quoq; in perfectis idoneisq; calculis ponimus, vt sit vnus ē quinq; T. Et iste quidem egregius, quāquāmq; equidē Eudamidā multo magis ob fidutiā admira-

tus sum, qua fuit erga amicos, declarauit enim, quod & ipse eadem fuisset facturus erga, illos, tametsi non essent ea scripta in testamento, verum ante alios venisset non scriptus talium haeres. M. Probe dicis.

zeno Sed quartum iam tibi narrabo: Zenothemin Charthemis & moleum, Massilia oriundum. Commonstrabatur autem Menecrates mihi in Italia, patriae nomine legatum agenti, vir decorus, procerus, ac diues, ut apparebat. Assidebat illi vxor in rheda iter facienti, quum alioqui deformis, tum dimidia nempe dextra corporis parte manca, alteroque capta oculo, teterrimum quoddam & refugiendum terriculum. Deinde quum demirarer, si decorus ille quum esset, ac venustus, sustineret eiusmodi mulierem sibi adiunctam, is qui mihi eum commonstrabat, causam exponit, quare in id matrimonium incidisset, nouerat enim comprehensa omnia, nam ipse quoque Massiliensis erat. Menecrati (inquit) huius foederis patri, amicus erat Zenothemis, viro diuiti ac honorato, ipse iisdem rebus par, Deinde aliquanto post, facultatibus exutus est ex condemnatione Menecrates, quo tempore pariter infamis, & ad capeffendos magistratus inidoneus est iudicatus a sexcentum viris tanquam qui sententiam iniquam

Sexcentum pronunciaisset. Ad hunc autem modum, inquit, nos Massilienses mulctamus, si quis corrupte iudicet. Gra-
Quo pa- niter itaque ferebat Menecrates: primum, quod esset
sto mul- condemnatus: deinde, quod diuite pauper, postremo,
ctatur quod ex nobili repente factus esset infamis, ac re-
 corrupti criminis. At praeter cetera eum ipsa discruciebat fi-
 iudices lia iam nubilis, utpote annos nata decem & octo, quam
 apud mas ne cuius omni quidem patris substantia, quam ante con-
 silienfes

demnationē possederat, dignatus fuisset quisquā ī
 genu⁹ ac pauper facile accipere, quā tā infelici fue-
 rit forma. Quin & cōcidere dicebatur, idq; circa
 lunā crescētē. Hæc ubi apud Zenothemin deplo-
 raret, bono, inquit, aio es Menecrates, Neq; enim
 ipse egebis necessarijs, & filia tua dignū aliquē suo
 genere spōsum inuenerit. Atq; hæc eloquutus, sta-
 tim apprehensa illius dextra, deduxit domū. Ibiq;
 opes, quæ illi multæ erāt, partit⁹ est cū illo. ac cœ-
 na parari iussa, cōuiuio accepit amicos, & ī his Me-
 necratē, veluti iā ē necessarijs cuipiā psuasisset, vt
 puellā in matrimoniū acciperet. Posteaquā autem
 cōuiniū peregerāt, libassētq; dijs, tū verō plenum
 illi calicē porrigens, accipe, inquit, Menecrates, a
 genero symbolū affinitatis poculū, nā hodie ductu-
 rus sum ego filiā tuam Cydimachā, dotē autem iā
 olim accepi, talenta quinq; & viginti. Illo vero re-
 spondente, absit ne feceris, o Zenothemis, neue ip-
 sevq; adeo infaniam, vt te neglectum qui & iuue-
 nis es, & formosus, cōspiciā cum deforme puella,
 ac debilitata cōiugatū. Hæc, inquā, illo loquente,
 hic sponsam adiunctā tollens, adduxit in thalamū
 ac paulō post prodijt, ea deuirginata, atq; ex eo tē-
 pore cum illa viuit, supra modū diligens, & quem-
 admodum vides, circū ferens eam. Et nō solū non
 pudet matrimoniū, verum etiā perinde atq; gloriās
 de eo, sic ostētat, propterea quod negligit corpo-
 ris formā ac sceditatē, ad hæc opes & famā, tantū
 amici rationē habet Menecratis, neq; arbitratur
 cū sexcentum virorū sententia deteriore esse fa-
 ctum, quantum ad necessitudinē. Quamquā pro

Conci-
 dunt p-
 priē, qui
 morbo
 caduco
 torquē-
 tur,

Pulla ve
stis atra
& Ingu-
bris.

Demetri
us & An
tiphilus.

exibere,
è græco.

his iam illi gratiam retulit fortuna, ad hūc modū
Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissi-
ma susceptus est. Neq; diu est, quod tollens hunc
pater intulit in curiam, frondibus oleaginis coro-
natum, ac pullis amictū, quo plus miserationis auo
cōciliaret. At infans arridebat iudicibus, manibus
cōplodebat. Itaque curia cōmota super illo, remi-
sit multā Menecrati, atq; ille iā rei, famæq; resti-
tutus est, eiusmodi patrono vñs apud indices. Hæc
affirmabat Massiliensis Zenoth enim amici gratia
fecisse, hand mediocria, sicuti vides, neque qualia
passim Scythæ faciunt, qui concubinas formosif-
simas summa cura deligere dicuntur. Restat nobis
quintus. Neq; vero mihi videor aliū quempiā de-
bere dicere, Demetrio Suniensi præterito. Nauiga-
rat in ægyptum Demetrius, vñā cū antiphilo Alo-
pecensi, qui cum illi iā inde à terrenis annis fuerat
amicitia, atq; ephebus ephebo cōuixerat, pariterq;
fuerat eruditus, ipse quidem. Cynicā disciplinā se-
quutus, sub Rhodio illo sophista, antiphilus vero
medendī scientiā exercuerat. Ad hoc tēporis forte
profectus fuerat in ægyptum, ad spectaculū Pyra-
midum, Memnonisq;. Nā audierat illas, quū esset
sublimes, vmbra non iacere: Memnonē autē vocem
ædere, exoriente sole. Harū igitur rerū cupiditate
adductus Demetrius, videlicet vt Pyramidas intue-
retur, ac Memnonē audiret, sextū iam mēsem ad-
uerso Nilo nauigabat, relicto antiphilo, quod is i-
tinere atq; aestu defessus esset. Huic autē iterea cala-
Syri nati mitas icidit, quæ singularem quēpiā amicū postula-
seruituti ret. Nā puer eius vt nomine, ita & patria Syrus, ini-

ta societate cū sacrilegis aliquot, vnā cum illis in Phiala, Anubis templū irrupit: sublatōq; deo, ad hoc phia genus valis aureis duabus, tū caducen aureo & hoc, neq; nō sis. Quæ cynocephalis argenteis, atq; id genus alijs: omnia dāvasa apud Syrū deposuerant. Deinde forte cōprehensi, ad ꝑcani- (capti enim fuerāt, diuidentes nescio quid) rem nī capi- omnem protinus cōfessi sunt: destrikti in rota, de tis simili portatiq; venerāt in ædes Antiphili, ibi res furto tudinē fa- sublatas depromebant, sub lectica quadam in abdi brefacta, to conditas, Syrus itaq; illico vinctus: vnāq; herus his cyno- huius Antiphilus: atq; is quidem interea dum præ cephalis ceptorē audit, auulsus. Nec opitulabatur quispiam designa- quin magis hi qui fuerāt haften⁹ amici, auersaban re vide- tur hominē tāquam qui tēplū Anubis sacrilegio tur: qbus compilasset: seseq; impiari credebant, si cū illo bi ita effigia- bissent, aut edissent. Porro duo qui reliqui erant tis gaude- pueri, quicquid erat in domo, conuasantes, fuga di bat Anu- scesserunt. In vinculis igitur erat miser Antiphil⁹ bis deus, multum iam temporis: habitus interim omnium, nimirū- quātum in carcere erat, contū scelestissimus. Por- & ipse ca- rō præfectus carceris aegyptius, homo superstitio nin⁹ Sūt- sus, ratus sese gratum facere deo. atq; illius vlcisci & Kyno- vices grauis Antiph- lo imminabat. Quod si quan cephaloi- do defenderet, affirmans se nihil eiusmodi, patras hoies ca- se, impudens habebatur: atque hoc nomine multo ninis ca- etiam magis erat inuisus. Subegrotabat itaq; iam pitibus- malēq; habebat: nec mirū: quippe qui humi cūba- mōstrosi- ret, idq; etiā noctu: neq; crura sineretur ꝑtēdere, quales ar- ligno iclusa: nā per diē catasta stringebatur, altera gēteos fu- maun vincta ferro: at noctu cogebatur totus i vin isse i tē- culis esse. Ad hec i super domicilij prædor ac præso plo Anu

bis faten-
 dū est, si
 de his lo-
 quitur lu-
 cianus.
 Conuasa-
 re, expi-
 lare.
 Catasta,
 machina
 linea,
 qua serui
 vincti te-
 nebantur.

catio. multis ibidē vinctis, locūq; angustū premē-
 tib⁹: adeo vt vix respirarēt: tum ferri stridor, ac sō-
 nus exiguus, Hec omnia molesta erāt atq; intolle-
 randa: nimirū homini eiusmodi rerū insueto, mi-
 nimēq; ad tā durū vitæ genus exercitato. Quū ve-
 ro iā deficeret, ac ne cibū quidē capere posset: re-
 uers⁹ est tādē & Demetri⁹, nihil dū sciēs eorū quæ
 acciderāt. Vt aut cognouerat, quō ī loco res esset,
 statimq; curriculo ad carcerē venisset: tū quidē ad-
 missus nō est: propterea q; vespera iā esset: & car-
 ceris custos iā dudum oclusis foribus dormiebat,
 ministris excubias agere iussis, At mane quū esset
 ingressus, multis videlicet præcibus admissus, acce-
 dēs multo tēpore querebat. Antiphilū: quippe ma-
 lorū multitudine sic immutatū, vt agnosci nō qui-
 ret. Circumies igitur, ē vinctis vnūquēq; contēpla-
 batur: eorū more qui familiarū cadauera iā marci-
 da facta requirūt in stragibus. Quod ni nomē fuis-
 set eloquutus, Antiphilū Denomenis, filiū: ne lon-
 go qdē tēpore potuisset agnosci quis nā esset, vsq;
 adeo præ malis erat transfiguratus. Vt vero ad vo-
 cem agnitā respondisset, atq; adēūte illo. comā di-
 duxisset: eā ā vultu abigens sordidā atque impexā,
 ostēdit sese quis esset, Hic ābo collapsi sūt, oculis
 oborta caligine, in tā inopinato spectaculo. Verū
 aliquanto post, posteaquam & ipse sibi redditus, &
 Antiphilū recipiēs Demetrius, de singulis esset il-
 lum diligenter percontatus, bono animo esse iu-
 bet. Tum dissecto pallio, dimidiato quidē induit-
 ur ipse: reliquū autē illi donat: detractis illi pñtri-
 bus atque detritis, quibus erat opertus panniculis,

Atq; ex leō die modis omnibus illi aderat, curam
eius ēgens, inferuēnsq;. Locans enim sese iis, qui
versabantur in portu mercatoribus, a mane ad me-
diū vsq; diē, oneribus gestandis non parum lu-
crificiebat. Deinde ab opere reuersus, mercedis
partē carcerario in manū dabat, quo illi man-
suetum hunc, ac paccatum redderet. De reliquo
autem in amici curam affatim suppeditabat. Atq;
interdum quidem aderat Antiphilo, quo illum cō-
solaretur, vbi vero nox occupasset, pro carceris fo-
rib⁹ factō ex herbis thorulo, substratisq; frondib⁹
acquiescebat. Et in hunc quidem modum aliquan-
diu degebant, vt Demetrius nullo vetante ingrede-
retur, atq; ob id mitius ferret calamitatem Anti-
philus, donec extincto in carcere latrone quopiā
idque vt putabatur veneno, & custodiæ exactissi-
me obseruata, neque deinde quisquā admissus
in domicilium vinculis liber. Quas ob res dubius
atque anxius, quum alia via non pateret, qua lice-
ret amico adesse, adito præfecti collega, seipsum
desert, tanquam irruptione templi Anubis cōm-
munem operam addidisset. Id simul atq; confessus
est: abductus est illico in carcerem, ac ductus ad an-
tiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinue-
rat a carcerario, vt proximē Antiphilo, atque eā-
dem in trabe vinciretur. Hic igitur vel maxime
declarauit, quanto in illum fuerit amore, quum
sua ipsius incommoda negligeret, cum & ipse in-
terim agrotaret, illud autem curæ haberet, quo pa-
cto fieri posset, vt ille & quā plurimū dormiret, &
minimū angeretur, atq; ita cōmode tolerabant,
communicatis inter ipsos malis, donec aliquanto

post, tale quiddā accidit, quod finē fermē eorū im-
 poneret calamitati Siquidē ē vinctis quispiā, haud
 scio vnde nactus limā: adiūctis cōiuratis captiuorū
 plerisq; catenā insecuit, qua seriatim erāt astricti,
 cyphonibus in hāc insertis, soluitq; oēs. Qui quidē
 facile trucidatis, quippe paucis custodibus, cōglo-
 bati profiliere. Atq; hi quidē illo quo quisq; pote-
 rat, dissipati, postea pleriq; sunt cōprehēsi. Porro
 Demetrius & Antiphilus inibi remanserunt: Syro
 quoq; retento. qui iā aufugere parabat. Vt autē dilu-
 xisset Aegypti præsēs, cognito quod acciderat, emi-
 sit quidē qui illos īsequerētur, accersitis autē ijs, qui
 erant cū Demetrīo, soluit à vinculis collaudatos,
 quod soli nō aufugissent. At illis haud quaquā sat
 erat, vt hoc titulo dimitterētur. Clamabat autē De-
 metrius, sibiq; nō mediocribus in rebus iniuriā fie-
 ri pratēdebat, si pro maleficis habiti, viderētur vel
 cōmiseratiōe, vel ob id laudis, quod nō aufugissēt,
 dimitti. In sūma, cōpulēre iudicē vt causā exactius
 excuteret. At hic vbi repperit, nihil eos commerit-
 os, collaudatos illos, Demetriū autē seorsum quo-
 q; admiratus, liberos esse iussit, cōsolans super pœ-
 na quam tulerant, prater ius in vincula tconiecti.
 Quinetiā ambos munere psecutus est, idq; de suo
 Antiphilū drachmarum decē milibus, bis tāto De-
 metriū, Ac Antiphilus etiam nunc quidē in Aegy-
 pto est, Demetrius autē sua quoq; viginti milia re-
 linquēs amico, cōcessit ī Indiā profectus ad Braeh-
 manas, tantū hoc loquutus antiphilo, merito sibi
 iam ignoscendū videri, quod tū ab eo discederet.
 Neq; enim sibi opus fore pecunia, quoad is per-

seueraret esse, qui erat: videlicet q̄ possit paucis esse cōtentus, neq; illū amplius egere amico, quippe cui res iam feliciter haberent Huiusmodi sunt Toxaris amici Græci. Quod ni initio notasses nos, tā quā qui verbis nos iactaremus: idem profecto. relaturus eram tibi cōplures orationes, atq; eas egregias, quas Demetri⁹ habuerit in iudicio: quū interim pro seipso nihil respōderet: pro Antiphilo. vero lachrymas funderet, atq; etiā supplex eēt, totāq; cām in sese reciperet, donec Syrus flagris cāsus, ambos eos liberos fecit. Hos igitur paucos ē plurimis, quos mihi primū memoria suggessit, tibi narraueri præclaros ac firmos amicos. Quod reliquū ē, iam decedēs à narratiōe, tibi dicendi partes trado. Tu porrō vti Scythas his nō inferiores referas, sed lōge præstantiores, tibi ipsi curæ fuerit, siquid de dextra sollicitus es, ne ea tibi præcidatur. Verū oportet strenuū præstare virum. Etenim res quædam vehementer ridicula tibi contigerit, si cum Orestē ac Pyladē admodū sophisticē laudaris p̄ Scythia dicens, orator ignauus appareas. T O X A. Recte tu quidem Mnesippe: qui quidē ad dicēdū etiā exhortaris: perinde quasi nihil sollicit⁹ sis, ne tibi lingua execetur, victo in narrationibus. Sed iā exordiar nihil quidē quemadmodū tu, verbis phalerās atq; exornās (neque enī is Scytharū mos) præsertim quū res ipsæ longe magis loquātur quā verba. Nihil aut eiusmodi expectaueris à nobis. cuiusmodi tu commemorādo laudib⁹ extulisti: puta si qs sine dote duxerit deformē mulierē: aut si quis amici filiē nubēti pecuniolā donauerit, duo talenta. ac per Iouē, si

quis spōte eat in vincula, quū certo sciat se paulo post esse soluendū. Admodū enī leuia sūt ista neq; quicquā inest in his, vel magni negotii, vel virile quod sit. Cæterum ego tibi referam multas cædes, bellāq; & mortes, amicorū caussa susceptas, vt intelligas vestra ista lusum esse, si cū Scythicis cōferantur. Neq; tamē isthuc sine causa facitis, Sed merito parua ista miramini: propterea quod nō sint vobis admodū graues occasiones declarandæ amicitiz, quippe in alta pace viuētibus, Quēadmodū nec ī trāquilicate queas scire, bonus sit gubernator nec ne. Tempestate enim tibi opus fuerit, ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella perpetua, & aut inuadimus, alios, aut cedimus inuadētib⁹, aut vbi forte concurrimus, pro pascuis predāque pugnāmus. Hīc pōtissimū opus ē bonis amicis, eōq; quā firmit. sime cōstituimus amicitias, sola hæc arma inuicta atq; inexpugnabilia esse iudicātes. Prius autē volo tibi cōmemorare, quo ritu faciamus amicos, nō ex poculis, quēadmodum vos neque si quis æqualis sit aut vicinus, verū vbi strenuū quēpiā virū cōspexerim⁹, quiq; præclara facinora patrare possit, ī hūc oēs studio incūbimus, & quod vos in ambiendis cōiugijs, id nos in amicis nō grauam⁹, diu quasi pro cos agētes, nihilq; non faciētes, ne vcz frustremur amicitia, neue reiecti esse videamur. At vbi iam in amicitias, cæteris repulsis, delectus ē quispiā. protin⁹ fœdus initur, ac iusiurandū, quod sit maximum, nimirum & victuros eos pariter, & mortem oppetiturum, si sit opus, alterum pro altero. Atq; ita facimus. Etenim simulatq; incisis digitis, sanguinem

in calicem distillauerimus, summisq; intinctis gladijs, ambo pariter admoventes biberimus, non est quicquā quod deinde nos queat dirimere. admittuntur autem ad huiusmodi fœdera, ad summum tres. Nam qui multis sit amicus: is eo loco habetur apud nos, quo communes istæ atque adulterę vxores, arbitramurque iam nō perinde firmā illius amicitiam fore, posteaquā est in plures partes dissecta. Exordiar autem ab his, quæ nuper Dandamis fecit, Dandamis enim hic in conflictu cum Sauro matris, quū esset captiuus abductus eius amic⁹ Amittocas. Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusurandum, quando quidē istuc initio sum pollicitus Non enim per Ventum & acinacem, quicquā mentiturus sum apud te de Scythicis amicis, MNESP: Equidem tuum insurandum haud magnopere de siderabam: proinde recte facis, qui nullum deorum iures. T, Quid tu narras, An non tibi videtur esse dii Ventus & Acinacis, Adeone te fugit, quod nihil sit maius mortalibus vita ac morte? Per hæc vtique iuramus, quoties per Ventum & Acinacem iuramus, videlicet per Ventum, tanquam qui vitæ sit causa: per Acinacem vero, vt qui mortis sit author. M. atqui si ista idonea causa est pfecto multos alios quoque deos estis habituri tales qualis est Acinacis: puta iaculum, lanceam, venenum, funem atque his consimilia. Quandoquidem varius est iste deus interitus, atque innumerabiles aperit vias quibus ad illum sit aditus. TOXA. Vide quam contentiose nunc, quamque litigiose isthuc facis: dū medio sermone interpellas me, excutisq; ac di-

Quimul
tos amat
is mere-
trici ha-
ud ab si-
milis est
Poliphi-
lia. Cor-
rectio p
digres-
sionem
Danda-
mis & A-
mittocas.
Acinacis
perficus
gladius.
Ventus.

sturbas orationem meā. At ipse loquēte te, silentiū agebā. M N E S. Age, nō sum isthuc posthac facturus Toxaris, Et optimo iure obiurgas, quare perge cōfidēter quod restat dicere: perinde quasi nec ad sim dū loqueris, adeo tibi silebo. T O X A. Quartus igitur agebatur dies dādāmidi & Amizocæ, ex quo amicitiam inierant, ac mutuū sanguinē pariter biberāt. Venerāt interea in regionē nostrā Sauromatæ, cū equitū decem milibus: peditū autē ter tantū aduenisse ferebatur. Ii nimirū quū in nos irruissent imparatos, neq; expectātes illorū insultū, omnes quidē cedere cogūt, cōplures autē repugnantes occidunt, nonnullos & viuos abducunt, nisi si quis effugerat tranās in vltiorē fluminis ripā, vbi nobis dimidiū copiarū, & pars curruū erat. Sic enī id tēporis castra fueramus metati, haud scio quo, cōsilio Archiplanorū, id est, ducū nostrorū, ad vtrāq; Tanaidis ripam. Protinus itaq; & prædas abigebant, & captiua abducebant. & tētoria diripiebāt, & curribus potiebantur, atq; ijs plerisq; cū viris captis, & sub oculis nostris concubinas, vxoresq; nostras constuprabāt. Nos porro rem indigne tulimus. At Amizoca quū duceretur (erat enim capt⁹) nominatī inclamauit amicū, misere vinctus, simulq; calicis & sanguinis cōmonefecit. Quod simulatq; exandierat Dandamis, nihil etiā cōtatus, spectātibus omnibus, tranauit ad hostes. Ibi Sauromatæ densatis telis irruerūt ī illū: iā cōfixuri, nisi succlassasset: Zirīm. Hoc verbi siq; sonuerit, postea nō interimūt, sed recipiūt, tanquā dedētē sese præcio redimēdū. Moxq; ad illorū ducē adduct⁹, repose-

Zirim.

bat amicū ille redemptionis precium postulabat
Neq; enī prius dimissurū sese, nisi maximū p il-
lo recepisset. Tum Dādamis: quē possidebā, inquit
ea omnia à vobis direpta sunt: quod siquid ē quod
nudus pręstare queam, id sum paratus polliceri vo-
bis: & imperatq; quicquid voles. Et si ita vis, me ip-
sū huius in locū recipe, & abutere ad quodcūq; ti-
bi lubitū erit. Ad hęc Sauromata: Nihil, inquit, o-
pus retinere te: pręsertim quū temet dedideris.
Quin tu parte eorū quē possides tradita amicū ab-
ducito. Rogat illico Dandamis, quid nā vellet ac-
cipere. Ille oculos postulat, Atq; hic protinus ex-
hibuit eruēdos. Deinde vbi essēt exēdi: iāq; precīū
persolutū esset Sauromatis, recepto Amizoca, re-
uersus ē innitens illi: vnaq; tranātes, incolumes ad
nos redierūt. Id factū animū reddebat Scythīs om-
nibus neq; iam victos esse rebantur sese, quū vide-
rent, quod apud nos esset bonorū maximū, id nō
dum esse abductū ab hostibus, verū superesse egre-
giā mēre, & in amicos fidē, At idē Sauromatis for-
midinē non mediocrē incutiebat, reputātibus cū
cuiusmodi viris, si se preparassēt, essēt pugnaturi
tametsi tum quidē ex improviso superassent: proi-
de sub noctem relictis maxima ex parte pecorib;
incēsisq; curribus, fuga sese subdixerūt. Porro A-
mizoca nō tñit diuti⁹, vt videret ipse, amico cęco
Dandamide, sed ipsus semet exoculauit. Atque ita
sedēt ābo, omniq; honore à populo Schytharū pu-
blicitus aluntur. Quid tale Mnesippe vos referre
possetis? Etiā si quis tibi donet, vt possis vel decem
alios ad istos quinq; adiungere, etiā citra iusiurādū

si ita vis, vt & multa liceat affingere? At ego tibi re
 nudā exposui. Tu vero si quē talē narrasses, nō sū
 nescius, quātas adornādē rei gratia phaleras nar-
 rationi fueris admixtur⁹, quēadmodū supplicarit
 Dandamis, & quomō sit excacatus, & quā dixerit
 & quo pacto redierit, & quēadmodū exceperint
 eū Scythæ, adgratulantes benēq; ominātes, atq; id
 genus alia: cuiusmodi vos ad demulcēdas aures so-
 letis artificio quodā addere. Audi igitur & alium
 Belitta & huic parē Belittā huius Amizocæ consobrinū. Is
 Basthes. vt detractū ex equo à leone Basthen amicū cōspe-
 xisset: nam forte simul erant in venatu, iamq; leo
 circūplexus illū, iugulo admotus esset, atq; vngu-
 bus laniaret, desiliens & ipse, inuolauit in tergum
 beluæ, reflexitq; in sese prouocās, auertensq; atq;
 inter dentes digitos inferēs, conatus quoad licuit
 Basthen ē rictu leonis eximere, donec leo amisso
 illo iā semimortuo, ad bellitā sese cōuertit, atq; ip-
 sum quoq; circūplex⁹ occidit. At ille moriens (nā
 tanto anteuertit) acinacē in leonis pectus defixit.
 Itaq; pariter exanimati sūt oēs, nos autē sepeliui-
 m⁹ eos duob⁹ aggestis tumulis inter se vicinis, al-
 tero amicorū altero ē regione leonis. Iā tertio lo-
 Macētes, co tibi referā Mnesippe, Macētæ, Lōchatæ & Arsa
 Loncha- comæ amicitiam. Hic enī Arsa comas, deperibat
 thes, & Mazaā Leucanoris filiā, qui regnabat ī Bosphoro
 Arsaco- tū quum legatione fungeretur super tributo, quod
 mas. Bosphorini sēper nobis pēdere soliti, id tēporis iā
 mense vltra diē legitimū distulerant. In conuiui-
 o igitur quū Mazaā vidisset procerā atq; decoram
 virginē, amore captus est, grauitérq; discrucia-

tur. Iam itaque quæ de tributis agebatur, erant transacta: responderatque illi Rex, conuiuioque accipiebat mox illū dimissur⁹. Est autē mos in Bosphoro, vti proci in conuiuio petant puellas, narrantes quinam sint, quibusq; rebus frati, decreuerint eas in matrimonium accipere. Atque id tēporis forte fortuna multi aderant in cōuiuio proci, reges, ac regum filij, in his erat & Tigrapates, Lazorū princeps, & Adyrmachus Machlynæ dux, alijque cum his permulti. Oportet autē vnumquēque procum, posteaquā exposuit quis sit, & si qua fiducia ad ambiēdas nuptias accesserit, cōuiuio cum reliq; tacitumque accumbere: Deinde peracto cōuiuio, postulata phiala, vinum in mēsa effundere, atq; spōsam ambire, multum interea collaudātē sese, quo genere, quibus opibus, qua sit pōtentia. Ad hūc igitur modum cum multi iā libassent, postulassentq; regna & opes cōmemorātes: tandē Arsacomas, postulata phiala, nō libauit (neq; enim mos apud nos vinum effundere, quin magis, contumelia ista esse iudicatur in deum) sed haustum bibens: Da mihi Rex, inquit, filiam tuā Mazzam vxorem, qui multo sum potior istis, quantum ad opes ac possessiones attinet Leucanore vero admirante (sciebat enim rex pauperem Arsacomam, ac de plebe Scytharū esse) percontanteq; quantū pecorū, aut quātum habes plaustrorū Arsacoma: nā iis rebus vos diuites estis. Imo nec plaustra, iquit, possideo, nec armēta: verū sunt mihi duo amici, honesti probiq; quales alij Scytharū nemini. At tū quidē ista dicēs, risus est, contēptuiq; habitus, visusque temulentus.

Bospho-
ranorū
mos in ā
biendis:
petendi s
que spon
fis.

Vinū ef-
fundere
apud scy
thas con
tumelio-
sum.

Mane vero reliquis prælatus est Adyrmachus, iāq; sponsam abducturus erat in Mæotidē ad Machlyenses. Porro Arfacomas domū reuersus, amicis indicat, quēadmodū reiectus esset à Rege, risuq; habitus in cōiuiuo, quū pauper esse putaretur. Atqui dixerāt: inquit, illi quātas habere ōpes, nempe vos ō Lonchata atq; Macenta vestraq; beneuolentiam lōge præstare, multoq; firmiorē esse Bosphorano rū opibus, Verum hæc dicentē, me subfannauit, cōtempnitq; & Adyrmacho scilicet Machlyēsī tradidit asportandā sponsam, quòd aureas phialas se diceret habere decē: præterea currus quaternis sedilibus octoginta: ad hæc ouīū bouūque multā copiā. Sic videlicet antetulit fortibus viris pecorū multitudinē, operosa pocula, & currus grauis. Proinde ō amici, dupliciter exerucior: nā & Mazæam amo & iniuria mihi inter tantū hominū illata, non me diocriter mordet animum meū. Arbitror autē & vos ex æquo iniuria affectos esse. Etenim ad vnūquēq; è nobis tertia contumeliæ pars pertinebat: si modo ita viuimus, quēadmodū cœpimus quū cōiungeremur: nimirum vt vnus homo simus, iisdem dolētes, iisdēq; gaudentes. Imò, inquit, Lonchates vnusquilibet è nobis totus iniuria afficiebatur, tū quū in te ista fierēt. Quomodo igitur (inquit Macētes) his in rebus agemus? Per partes, inquit Lōchates, negociū suscipiamus. atq; ego quidem recipio Arfacomē me caput apportaturū Leucanoris. Tu vero sponsam ereptā huic adducas oportet. Ita fiat, inquit. At tu Arfacoma, inter hæc (nam his peractis verisimile est exercitu ac bello fore opus his

mane, quo contrahas & appares arma, equos, atq;
 aliarum rerū vim, quantā potes maximam. Facilli-
 me autem plurimos adiunxeris, partim quod ipse
 strenuus, partim quod nobis nō pauci sunt familia-
 res, Maxime vero si defederis in tergore bouis.

Hæc ubi placuissent, hic quidē quātū potuit, rectā
 profectus est in Bosphorum, puta Lonchates, alter,
 id est, Macētes ad Machlyenses, eques uterq;. At Ar-
 sacomas domi manēs, & cū æqualibus contulit, &
 ex familiabus vim hoīm armauit. Demū & in ter-
 gore bouis defedit. Consuetudo autē de sedendo in Sedere in
 tergore bubalo huiusmodi est apud nos. Vbi quis tergore
 ab alio læs^{us} est, cupitq; vlcisci, neq; par esse pugnae bōis apd
 videtur, tum bone imblato, carnes frustulatim cō- Scythas
 cisas, igni torret. Deinde ipse porrecto humi co-
 rio, sedet in eo, in tergum reductis manibus, more
 eorum, qui à cubitis vincti sunt. Et hoc quidē apud
 nos maximū est supplicādi genus. Appositis autē
 bouis carnibus, aduentibus domesticis, præterea si-
 quis alius velit, quisq; partē sibi sumit, ac dextro pe-
 de tergū bouis calcās, pro facultate pollicetur, hic
 quidē equites præbiturum se quinque suo pte cibo
 suoq; stipendio: ille decē, alius plures, alius arma-
 tos pedites quot possit, atq; qui pauperrimus, seip-
 sum duntaxat. Colligitur itaq; in tergo bouis, in-
 gens nonnunquam multitudo. Et huiusmodi qui-
 dē exercitus, & certissima fide eohæret, & hostibus
 expugnatu difficillimus est, nō aliter, quā si iure
 iurando esset adactus. Nam in tergum ascendisse,
 instar iurifurandi est. Arsacomas igitur in rebus
 procurandis satagebat. coieruntq; illi equites qui-

dem circiter quinquies mille: tum armati ac pedites promiscue, vicies mille. At Lōchates vbi ignotus peruenit in Bosporum, Regem adit, tractantē quiddam de regni negocijs, aitq; venire quidem se se publico Scytharū nomine, sed priuatim res maximas apportare. Ille vbi dicere iussisset, De publicis, inquit, negocijs, hæc in præsentiarum denunciant Scythæ: ne vestri pastores in planiciem vsq; transgrediantur, sed intra Trachonē pascant. (æterū latrones de quibus exposulatis quod regionem vestrā incurserunt: negant eos publico consilio emitti, sed priuatim, sui quēq; lucri causa prædari. Quod si quis illorū deprehēdatur, tui arbitrij esse vt in eos animaduertas. Hæc quidē illi denunciāt. At ego tibi indico, grauē in vos insultum futurum ab Arfacoma Mariantæ filio, qui nuper legatum egit apud te, idq; (opinor) quū filiā tuā postularit nō assequut⁹ sit abs te, ob id indignatur, sed etq; in tergore taurino septimum iā diē, contractusq; illi est exercitus hatid exiguus. Audiui (inquit, Leucanor) & ipse cogivim copiarū ī tergū bonis. Quod autē aduersum nos cogerētur, quodq; Arfacomas huius rei dux esset, id vero me fugerat. Atq; in te, inquit Lonchates, hic apparatus cōstituitur. Mihi autē inimicus est Arfacomas, grauiterq; fert, quod sibi præferar a natu maioribus, & quod ī omnibus illo videar esse præstantior. Quod si mihi spoponderis alterā filiam tuam Barcetim, alioqui nec idigno vestra affinitate, breui tibi reuersus caput ei⁹ apportauero. Spondco, Rex inquit, videlicet supra modum formidine correptus, propterea quod nō

ignoraret, quam ob causam iratus esset. Arfacomas: nimirum ob nuptias tum & aliàs quoque meruerit semper Scythas. At Lōchates: Iurato, inquit, te præstiturum pacta, neq; inficiaturum. Id quū fieret, iāq; resupinatus in cœlum iurare vellet: Absit, inquit, ut hic, ne quis spectantiū conijciat, qua gratia iuremus. Quin potius hoc templum Martis ingressi, oclulis foribus insiurandū edamus, ubi nullus exaudiat. Nam siquid horum inaudierit Arfacomas, vereor ne me ante bellū imolet, manu iā nunc non parua cinctus. Introeamus, inquit Rex, Vos autē absistite quā longissime. Neque quisquā ad templū adeat, quem ego non accersiuero. Posteaquā igitur ipsi quidem introgressi sunt, satellites autē procul abstiterūt, vibrato gladio, simulq; altera manu obturato ore, ne vociferaretur, iāq; ī pectus adegit. Deinde caput defecū, sub chlamyde tenens prodibat, quasi confabulans interim cū illo, breuiq; sese dicens adfuturum, tāquā ad negocij quippiam emitteretur ab illo. Atque ita reuersus eō, ubi equum vinctum reliquerat, conscenso illo, redequitauit in Scythiam. Porro nemo ē cum insequutus: quippe diu ignorantibus Bosporinis, quod acciderat, tum ubi rescissent, factiose de regno decertantibus. Hæc itaq; gessit Lonchates, præstititque promissum allato Leucanoris capite. Porro Macentes in viā factus certior super his, quæ in Bosphoro acciderant, peruenit ad Machlyenses, primusq; illis nuncium attulit de Rege trucidato. At populus, inquit, te Adymache, gener cum sis, ad regnum vocat. Proinde fac ut ipse

prior occupans, imperiū arripias, in rebus perturbatis obortus, puella vero te sequatur à tergo in curribus. Facile enim isthoc pacto tibi conciliaueris multitudinem Bosphoranorū, vbi Leucanoris filiā conspexerint. Ego porrò nō solū Alanus sū, verumetiā sponse tuæ cognatus maternus: siquidē nostra ē gente Masterā Leucanor ascinit vxorem. Et nunc tibi adsum, missus à Masterē fratribus, qui sunt in Alania: denunciātibus vt quā potes ocysime, te recipias ī Bosphorū, neq; per negligentia cōmittas, vt imperiū ad Eubiotū deueniat, qui tamen si frater noth⁹ est Leucanoris, tamē Scytharū partibus semper fauit, cū Alanis similitates gerit. Hæc quidem dicebat Macentes. Erat aut̃ eodem cultu, eademq; lingua cū Alanis. Cōmune enim horum utrūq; Alanis cū Scythis, nisi quod nō magnopere comati sunt Alani, quēadmodū Scythę. At Macētes in hoc quoq; illis erat assimilis, videlicet de tonsa coma: quatinus conueniebat Alanū minus esse comatū, quā Scytham. Itaq; his rebus factū est, vt illi fides haberetur, putareturq; Masteræ atq; Mazæ cognatus esse. Et nunc, inquit, ō adyrmachē, ad vtrumuis paratus sum: vel proficisci tecum in Bosphorum, si velis, vel manere, si sit op⁹, ac spōsam, adducere, Isthuc equidē, inquit Adyrmachus, longe malim, quandoquidem conatus es, te puellam adducere. Nam si nobiscum vnā proficiscaris in Bosphorum, vnū duntaxat equitem numero addideris. Quod si mihi vxorem aduexeris, multorū instar fueris. Atq; ita factū est, & hic quidē iter ingressus est, Macentæ tradens ducendā Mazæam,

quæ virgo etiâdum erat . At ille per diem quidem illam curru vehabat: verû vbi nox incubuisset, impositâ equo (nâ id curarat) vt alius quidem eques sese consequeretur , tû insiliens & ipse, nequaquâ deinceps ad Mazotim iter faciebat , sed descedens ad mediterraneâ , relictis ad dextrâ Mittræorum montibus, quû virginem interim aliquoties interquiescere iussam refocillasset , intra tridnû à Machlyensibus in Scythiam vsq; permenus est viam: statimq; equus eius vbi destitisset à cursu , paulisper astans exanimatus est . Porro Macentes Arfacomæ Mazæâ in manum dās: Accipe, inquit, à me quoq; id q̃ sum pollicitus. At illo ad insperatum spectaculû stupefacto, gratiasq; agente: Desine, inquit, Macetes: ac noli me alium à teipso putare, nâ mihi profecto gratias agere ob hæc quæ feci, perinde ē, ac si sinistra mea gratias agat dextræ , quod vulneratæ sibi subministravit , atq; officiose curâ egit ægrotâtis. Ridicula nimirû & nos fecerim⁹: si iâdudum cōmissi, & quatenus licet in vnû conflati magnû adhuc esse credam⁹, siqua pars nostri officiose quid egerit pro toto corpore, Etenim p se ipso fecit, quû pars sit totius beneficio adiuti, Atq; ad hunc quidē modû Arfacomæ grâtiâs, agētī, Macetes respōdit, Caterû Adyrmachus vbi sensit infidias, nō perrexit ire in Bosphorû : iâ enī Eubiot⁹ rerû potiebatur accersit⁹ à Sauromatis, apud quos fuerat diuersatus, verû in patriâ reuersus, cōtractis ingentibus copiis, per mōtuosa irrupit in Scythiâ pauloq; post irruit & Eubiotus, cū Græcos vndecunq; poterat secū ducens, tû Alanos & Sauroma

appro-
pinquā
tes.

tas accersitos, vtrinque viciis millenos. Coniunctis
autem copijs, Eubiotus atque Adyrmachus nona-
ginta milia confecerunt. Atque ex his tertia pars
equites sagittarij, nos autem (nam & ipse ad hanc
expeditionem contuleram, addens ijs, qui in ter-
gum taurinum conuenerant, equites ad plenū in-
structos centum) contractis haud multo minus tri-
ginta milibus, vnā cum equitibus operiebamur in-
iultum, ductore Arfacoma. Vt autem admouen-
tes illos cōspeximus, contraduximus agmen, prae-
missis in hostem equitibus. Atque vbi iam diu acri-
ter esset pugnatū: tandē cessere nostri, interrupta
phalāge. Postremo in duo dissectū est vniuersum
agmen Scythicum pars subduxit sese, non omnino
palam victa, verū ita fugiebat, vt locū dare videre-
tur: adeo, vt Alani ad multū tempus insequi nō au-
derent partem alteram: quā eadem erat imbecil-
lior, cingentes Alani ac Machlyenses, vnde quaque
cadebant, confertim iaculis emissis, atque sagittis,
sic vt vehemēter laboraretur à nostris, qui teneban-
tur obsessi. Et iā plerique arma proiecerant, quorū
in numero forte erat Lonchates & Macētes: iamque
ambo vulnus acceperāt, dū ante alios sese pericu-
lis obijciunt, Hic quidē adusto femore, puta Lon-
chates: Porro Macētes secuti sauciato capite, tum
conto in humerū impacto, Quod simul atque sensit
Arfacomas, quū in altero agmine esset nobiscū: tur-
pe ratus, si desertis amicis non adesset, subditis e-
quo calcaribus, cum clamore in hostes tēdere cō-
pit, sublato gladio adeo, vt Machlyenses vim ani-
mi nō sustinuerunt, sed viā illi fecerint, vt trāsiret.

At ille receptis amicis, tum aduocatis & alijs: impetū fecit in Adyrmachū, impactoque ī ceruicē gladio, ad zonā vsq; dissecuit. Quo fuso, dissipata est omnis acies Machlyensiū, paulo post & Alanorū, Deniq; cum his Græci quoque. Atq; ita redintegrato prælio, nos superiores extitimus, diūq; sumus ī sequuti trucidantes, donec nox finem imposuit.

Postero die ab hostibus venerunt legati, qui supplices pacē atq; amicitiam orarēt. Bosphorini duplicatū tributū pensuros sese pollicebantur, Machlyenses obsides daturōs se confirmabant. Alani ita eā inuasionem cōpensaturos sese spondebāt vt Sindianos nostro noīe vellēt aggredi, quibuscum multo iam tēpore nobis fuerat simultas. His de rebus auditis suffragijs, ī primis autem Arsfacomæ & Lonchata. pax inita, duobus illis cuncta pro arbitratu suo moderantibus. Huiusmodi Mnesippe, audent Scythæ amicorū causa facere. M. Tragica prorsus, o Toxari, fabuliscq; similia. Et propiti⁹ sit Acinacis & Ventus, per quos iurasti, si quis ista nō credat, nō admodū reprehendendus esse videatur. T. At vide, vir egregie, ne incredulitas ista ab inuidia vestra proficiſcatur, Quāquā nō me de terrebis nō habendo fidem, qto minus & alia his cōsimilia referam, quæ nouerim à Scythis esse gesta. M. Tantū ne longū facias, vir optime, neq; vsque adeo admissis, vagisq; vtare sermonib⁹, vt nūc sursum ac deorsum Scythiam, Machlyanāque percurrēns, deinde ī Bosphorū discedens, postremo rediens prorsus abutare silentio meo. T. O. Parendum tibi & hāc præscribenti legem, dicendūq;

Sisinnus.
& Toxa-
ris.

paucis, ne fat geris vnâ nobiscū audiēdo circūcur-
sitās. Quin magis ausculta, quæ in meipsū amicus
Sisinnus noīe præstiterit: Quū enim Athenas reli-
cta patria proficiscerer, idq; cupiditate Græcanica
rū literarū, appulerā Amastrim Pōt cā. Ea est vrbs
haud procul à Carābe dissita i promōtorio, obuia
ijs, qui à Scythia nauigāt, Comitabatur aut Sisin-
nes mihi à puero amic⁹. Nos igitur vbi res qualdā
importatas in portu spectassemus, in eumq; è naui
subduxissemus, emimus, nihil suspicātes mali, inte-
rea fures quidam effracta sera, sustulerūt vnīuersa,
adeo vt nō reliquerint, quod vel in eū diem suffi-
cere posset. Ergo quū domū essem⁹ reuerſi, cogni-
to quod acciderat, nō visum est in ius vocare vel
vicinos, qui plures erāt, vel hospitē, veriti ne ple-
risq; sycophātæ videremur, si dixissemus nobis ab
aliquo sublatos esse Daricos quadringētos, tum ve-
stitium per multū, ad hæc tapetia quadā, deniq; quic-
quid habueramus. Consultabamus igitur hisce de
rebus, quid esset faciūdē, omnium rerum egenis
idq; in vrbe peregrina. Ac mihi quidem ita visum
est tū temporis, statim demerso in illa acinace, vi-
tam fugere, priusquā ignauum quippiam, aut indi-
gnum esset ferendum, vel fame, vel siti enectō. Cō-
tra Sisinnus consolabatur, obsecrans ne quid tale
facerem. Aiebat enim excogitasse sese, vnde no-
bis victus suppeteret, Et eo quidem die baiulandis
è portu lignis allata mercede victum suppedita-
uit: mane autem obambulans in foro, pompam
quandam aspexit iuuenū (quemadmodū aiebat) ele-
gantium ac strenuorum. Hi nimirum viritim lecti

Darius
numus.

vti mercede propofita, fingulare certamen inirēt in tertium diem erant decertaturi. Ergo quum oēs huius negotij cōditiones audiffet, accedens ad me Calue poft hac inquit, Toxaris, ne teipfū pauperē dixeris. Siquidē tertio abhinc die diuitē te reddidero. Hęc ait atq; interea egre parato victu, quū iā ſpectaculū eſſet in ſt. itutum, ſpectabamus & ipſi, etenim aſſumptū me duxit i theatrū, tāquā ad iucū dū aliquod, nouūq; ſpectaculū Græcorū. Ergo vbi conſediſſemus, ſpectabamus. Ac primo quidē feræ partim iaculis conſixę atq; à canibus agitatz. partim in homines quosdā victos emiſſæ, nocentes quospiā, ita vt conijciebamus. Vt aut prodierunt, qui erāt ad ſingulare certamen conducti, ac producto iuvene quodā præ rādi, dixiſſet præco. Si quiſ quā velit cum hoc ſingulari certamine, congregi, prodeat in medium, præmium pugnz accepturus drachmarū decē milia. Ibi protinus aſſurrexit Siſinnes deſiliens, polliceturq; ſe dimicaturū, ſimulq; poſcit arma. Tum acceptā mercedē, decem milia mihi deferēs, in manū dat, Si vicero, inquit, Toxaris, vnā proficiſcemur, ſuperētq; commeatus, ſi cecidero, ſepulto me, redi rurfus in Scythiam. Ego quidem his auditis ſingultiebā. At ille ſumptis armis, reliquū quidē corpus muniuit, at galeam nequaquam impoſuit, ſed nudo conſiſtens capite pugnat. Et initio quidē ipſe vulnus accepit, retorto gladio, ſuocifo poplite, ita vt multū ſanguinis deſlueret. Ego interim iā metu præmortuus eram. At ille cōfidentius inuadentē aduerſarium obſeruans, ferit in pectore, tranſfigitque, ita vt protinus

Abauchas &
Gyndanes.

ad pedes illius procūberet. Ille fessus & ipse vulnere, mortuo incumbibat: parumq; aberat, quin ipse quoq; efflaret animam. At ego accurrēs erexi, animumq; reddidi. Porro vbi dimissus est, iam victor declaratus: sublatum illū, domum deportavi: multumq; temporis curatus à medicis, supervixit quidē, hodiēq; agit apud Scythas, ducta in matrimonium sorore mea, claudus tamen adhuc est ex vulnere. Hæc res Mnesippe non apud Machlyenses, neq; in Alania gesta est: vt testibus carcat. & ficta credi queat: verum complures extant Amastriani, qui de pugna Sisinnæ memorant. Finem iam faciā si tibi quinto loco factum Abauchas retulero. Appulit aliquando Abauchas hic in Borystenensium civitatem secum adducens & vxorem: quam vnice diligebat, liberos duos, alterum quideni masculū lactantem: altera vero erat puella septē annos nata. Erat autem peregrinationis comes & huius amicus Gyndanes, atque is quidem ē vulnere laborans quod in via acceperat a latronibus, qui eos fuerāt adorti: cū quibus dū pugnaret, ictus est in femore ita vt ne stare quidē posset præ cruciatu. Itaq; noctu dormiētibus illis (nā forte in coenaculo quodā diuersabatur) ingens ortū est forte incendium, oīa q; circūclussit, iāq; flāma vndiq; domū circūdedit. Ibi experrectus Abauchas, relatis liberis plorantibus, repulsa vxore, quæ inherebat, iussaq; vt ipsa se se servaret, amico in humeris sublato descēdit, prurpēsque enasit, ita vt nequaquā incēdio laderetur. Vxor infantē baiulans consecuta est, monēs puellulam, vt sese cōsequeretur. Ea vero semivsta, abie-

cto ex vlnis infante, vix exiliijt è flamma. Deinde
 puella vnà cum illa veniens, penè & ipsa extincta
 est. Post hæc quum pbo. obiectaret quispiã Abau-
 chæ, quod desertis liberis, atque vxore, Gyndanem
 extulisset: Imò liberos, inquit, denuo parere haud
 quaquã difficile: tum incertum an hi boni sint futu-
 ri: porrò amicũ diu fuerit, priusquam inueniã talẽ
 qualis est Gyndanes: cuius amor mihi multis argu-
 mentis est exploratus. Dixi Mnesippe, è pluribus
 his quinq; propositis, iam tempus est pronunciari,
 vtri nostrum, aut linguam, aut dexteram oporteat
 amputari. Quis igitur futurus est iudex? M. Nemo.
 Neq; enim constitueramus narrationis arbitrum
 Sed scin quid agemus? Quandoquidẽ in præsen-
 tiarum, nullo proposito scopo, sumus iaculati: de
 integro delecto arbitro, alia amicorũ paria apd
 illum referamus: deinde vter succubuerit, ei tum
 quidem amputetur, vel mihi lingua, vel tibi dex-
 tra. Aut si hoc crudele, quando tu amicitiam ad-
 mirari visus es: ego nihilo feci? puto, nullam esse
 mortalibus possessionẽ hac præstantiorem neque
 pulchriorẽ: quin ipsi quoq; in vnũ copulati, illud
 approbamus: vt ex hoc die in totã vsq; vitã simus
 amici, vtriq; victores, vtrique maximis potiti præ-
 mijs: videlicet pro vnica lingua, vnaq; dextera, bi-
 nas vterq; habituri, atq; isuper oculos quoq; qua-
 ternos, pedesque quaternos, in sũma, duplicia oĩa.
 Eiusmodi nãq; quiddã ẽ: cũ duo tresq; copulãtur
 amici, qualẽ Geryonẽ scriptores depingunt, senis
 manibus, ternisq; capitibus hominem. Siquidẽ (vt
 mea fert opinio) tres illi fuerũt, qui cõmuniter oĩa

Respon-
 sum ho-
 ne ami-
 co dignũ

Geriõ
 trifor-
 mis.

gererent: vt dignum est his, qui amicitia coniuncti sunt. TOXA. Probè dicis, atq; ita faciamus. M. Verum neq; sanguine opus est Toxaris, neq; Acinace, qui nobis amicitiam confirmet. Hæc enim confabulatio, & quod eadē amamus, id multo certius calice illo quem bibitis: propterea quod huiusmodi non obligationem, sed animū postulare mihi videntur. TOXA. Placent ista, iamq; amici atque hospites sumus, tu mihi hic in Græcia: ego tibi, si quādo in Scythiam perueneris. MNES. Nimirū vt sis sciens, nequaquā me pigeat vel lōgius etiā proficisci, si tales amicos nancisci liceat, qualem essete Toxari ex tua oratione coniicio.

Christo viuere, Christo commōri,
hoc demum est verè amare.

Fo. 14. pag. 2. versu. 5. scribitur, cyphōnibus in hæc insertis, & c. vbi Cyphon ferrum est, quo maleficorum colla inuoluntur.